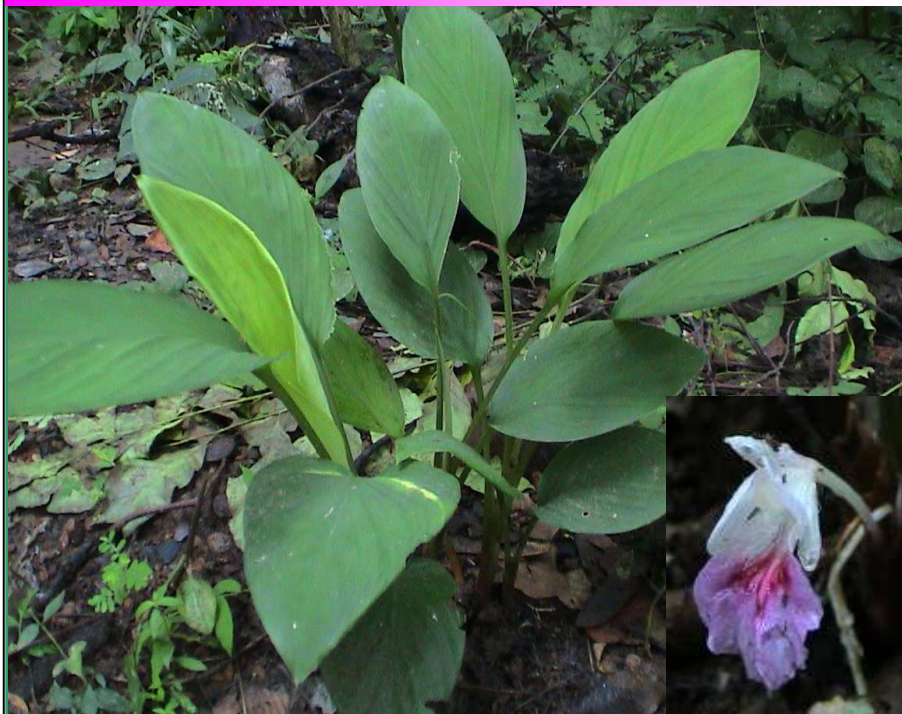

กระชาย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Boesenbergia rotunda* (L.) Mansf.

ชื่อพื้นเมือง กระชายป่า (นครราชสีมา); กระชาย (ทั่วไป); กระชายดำ, กะแอน, ขิงทราย (มหาสารคาม); จี๊, ชีพู (เจ๊ว-แม่ฮ่องสอน); เป้าะซอแร่, เป้าะสี (กะเหรี่ยง – แม่ฮ่องสอน); ละแอน (ภาคเหนือ); วานพระอาทิตย์ (กรุงเทพฯ)

ชื่อวงศ์ ZINGIBERACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ต้น กระชายเป็นไม้ล้มลุก มีเหง้าสั้น แตกหน่อได้ รากอวบ รูปทรงกระบอก หรือรูปไข่ ปลายเรียวออกเป็นกระจุกสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในสีเหลือง มีกลิ่นเฉพาะตัว

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปรี ปลายเรียวแหลม โคนมนหรือแหลม ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบหรือก้านใบและกาบใบด้านบนเป็นร่อง ด้านล่างนูนเป็นสัน ก้านใบเรียบ กาบใบสีชมพู

ดอก ดอกออกเป็นช่อ ที่ยอดระหว่างกาบใบคู่ในสุด แต่ละดอกมีใบประดับ 2 ใบ สีขาวหรือขาวอมชมพู กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีสีขาวหรือขาวอมชมพู ออกเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม

ผล ผลแก่แตกเป็น 3 แฉก เมล็ดค่อนข้างใหญ่

แหล่งที่พบ พบกระจายอยู่ทั่วไปตามป่าเต็งรัง และป่าดิบแล้ง

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ชอบแสงแดดรำไร หรือได้ร่มไม้ใหญ่ ขึ้นได้ดีในดินที่ร่วนซุย ระบายน้ำดี

ฤดูกาลใช้ประโยชน์ ตลอดปี

ส่วนที่ใช้เป็นอาหาร เหง้า และราก ใช้เป็นอาหาร เครื่องเทศ ทำน้ำยาขมจีน ใส่แกง เช่น แกงหน่อไม้ ชุบหน่อไม้ ใส่ผัดเผ็ดต่างๆ เพื่อช่วยดับกลิ่นคาว หัวรากอ่อน รับประทานเป็นผักสด

รส เผ็ดร้อน

การขยายพันธุ์ แยกเหง้า